

Спірін О.М., доктор педагогічних наук, головний науковий співробітник відділу комп'ютерно орієнтованих систем навчання і досліджень Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України

ПРИНЦИПИ ПРОЕКТУВАННЯ МЕРЕЖІ ЕЛЕКТРОННИХ БІБЛІОТЕК УСТАНОВ НАПН УКРАЇНИ

Актуальною є проблема створення мережі електронних бібліотек навчальних та наукових установ. Вона значно підвищить рівень надання фахівцям бібліотечних послуг, а саме:

- сприятиме вільному доступу до наявних ЕР в мережі Інтернет, насамперед до бібліотек та періодичних видань, а також до зарубіжних електронних ресурсів;
- забезпечуватиме якісно новий рівень задоволення інформаційних потреб науковців завдяки використанню ІКТ

Метою створення мережі електронних бібліотек установ НАПН України є формування науково-освітніх ресурсів та забезпечення користувачів Інтернет доступом до них. Передбачається створення єдиного наукового інформаційного простору електронних бібліотек НАПН України, який включає до себе мережу електронних бібліотек. Мережа складається з серверів (вузлів) електронних бібліотек, а також її центрального сервера (центрального вузла). На цей сервер покладені завдання підтримки роботи віртуальних бібліотек, а також функції керування мережею електронних бібліотек установ НАПН України.

Віртуальні бібліотеки є незалежними складовими частинами центрального бібліотечного сервера мережі електронних бібліотек, які розмежовані правами доступу та об'єднані єдиним каталогом електронних ресурсів та користувачів мережі.

Основні принципи, що мають бути враховані при створенні мережі електронних бібліотек:

- **Багатофункціональність.** Мережа електронних бібліотек установ НАПН України як джерело відомостей має вирішувати різні науково-освітні завдання, зокрема – інформаційні; наукові; освітні; довідкові; просвітницькі; фондостворюючі.
- **Цілісність.**
- **Численність науково-освітніх відомостей.**
- **Централізованість.**
- **Принцип відкритих систем.**
- **Відповідність сучасному рівню розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.**
- **Доступність.**
- **Розвиненість пошукових засобів.**
- **Розвиток співробітництва.**
- **Функціональна стандартизація.**
- **Правове і нормативне забезпечення.**

Передбачається створення єдиного наукового інформаційного простору електронних бібліотек НАПН України, який включає до себе мережу електронних бібліотек.

Мережа складається з серверів (вузлів) електронних бібліотек, а також її центрального сервера (центрального вузла). На цей сервер покладені завдання підтримки роботи віртуальних бібліотек, а також функції керування мережею електронних бібліотек установ НАПН України.

Віртуальні бібліотеки є незалежними складовими частинами центрального бібліотечного сервера мережі електронних бібліотек, які розмежовані правами доступу та об'єднані єдиним каталогом електронних ресурсів та користувачів мережі.

Кожній установі НАПН України за необхідністю може бути виділена робоча область (віртуальна бібліотека на сервері Інституту інформаційних технологій і засобів навчання), яку вони заповнять своїми інформаційними ресурсами. Така робоча область включає сегмент єдиного каталогу мережі електронних бібліотек установ НАПН України, сегмент єдиного каталогу цієї мережі, а також необхідні сервіси керування віртуальною бібліотекою.

Створення мережі електронних бібліотек дозволить по-новому організувати робоче місце науковця шляхом реалізації можливості колективної роботи і навчання, створення колективних віртуальних середовищ. Поряд з тим буде знижено вартість наукових досліджень за рахунок колективного використання інформаційних ресурсів.

Побудова мережі електронних бібліотек сприятиме вирішенню найважливішого соціально-значущого завдання – представлення багатой науково-педагогічної спадщини України у світовому інформаційному просторі.

Використані джерела:

1. *Спірін О. М.* Проектування системи електронних бібліотек наукових і навчальних закладів НАПН України [Електронний ресурс] / О. М. Спірін, В. М. Саух, В. А. Резніченко, О. В. Новицький // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2009. – №6 (14). – Режим доступу: <http://www.ime.edu.ua.net/em14/emg.html>
2. *Спірін О. М.* Концепція мережі електронних бібліотек установ Національної академії педагогічних наук України [Електронний ресурс] / О. М. Спірін, С.М.Іванова, О. В. Новицький // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2012.– Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/767.pdf>